

POLITIKA, DIPLOMACIJA I BIZNIS: ŠTO HRVATSKOJ ZNAČI PROMJENA VLASTI U BEOGRADU

Najveću korist od Miloševićeva sloma može imati - Hrvatska!

Ako se i Hrvatska "utopi" u formulu iz Bildtovih papira (5+1-1), bit će to dio cijene za ovdašnju politiku u proteklih deset godina, ali i žalosni saldo srbijanske agresije tijekom 90-ih

Iako još nisu sve kockice posložene, nakon "baršunaste revolucije" u balkanskoj izvedbi, ni Jugoslavija više neće biti kao što je bila za Miloševićeva režima. Ta promjena vlasti u Beogradu, bez obzira na brojna tumačenja, primaknut će i Srbiju i Crnu Goru novim balkanskim i evropskim integracijama. No, u kojoj mjeri će se te stvari dinamizirati, ovisit će o političkim i gospodarskim čimbenicima u samoj Jugoslaviji, a naglašena naklonost svijeta tom dijelu Balkana, očito, neće izostati.

Novi će srbijansko-crnogorski predsjednik, vjerojatno, pokušati unovčiti promjene u Jugoslaviji na najbolji mogući način. Stoga će i dio stare, miloševićevske retorike biti oblik, kojim će pokušati povećati naklonost Zapada za odigrane političke promjene. Pet (iz bivše SFRJ) plus jedan (Albanija) minus jedan (Slovenija) je ključna formula zapadne politike na prostoru od Sutle do Krfa, koja nije potpuno neočekivana i njezin konačni oblik može imati značajne posljedice za Hrvatsku.

Bildtovi papiri i scenarij za Srbiju

Ukoliko se i Hrvatska "utopi" u navedenu formulu (iz Bildtovih papira), bit će to dio cijene za ovdašnju politiku u proteklih deset godina. Nadajmo se da demokratsko načelo u sebi uključuje i individualni (selektivni) pristup od pojedinca do države. Ali bolje je da, zasad, ne spekuliramo.

Pitanje je, stoga: što za Hrvatsku, ekonomski, znače te najnovije političke promjene u susjednoj Jugoslaviji, zemlji koja je u razdoblju od 1991. do 1996. vodila agresorsku politiku prema Hrvatskoj i BiH, a kasnije i prema Kosovu?

Prvo: Za očekivati je da će Zapad (SAD i EU) značajno finansijski pomoći stabiliziranje novoizabrane vlasti (što će svakako dijelom ići na teret Hrvatske). Pri tome ne mislim da će se samo povećati tzv. humanitarna pomoć, koja će svakako biti primjerena već i najave, i potom pripreme, obnove infrastrukture koja je intervencijom NATO-a devastirana, što će ubrzati obnovu i razvoj tamošnje infrastrukture općenito. To će zasigurno imati značajnog utjecaja na dinamiziranje privredne aktivnosti, što će zatim utjecati na rast zaposlenosti u Jugoslaviji.

Drugo: "Skidanje" blokade značit će poticaj jugoslavenskim izvoznim kapacitetima, robama i uslugama, ne samo zbog svjesne podrške Zapada, već i zbog relevantno veće cjenovne konkurentnosti jugoslavenske robe u odnosu na hrvatsku! Osim toga, nije nemoguće da Jugoslavija inzistira na robnim kontingentima u razmjeni sa zemljama bivše Jugoslavije, kako povećana potražnja ne bi povećala deficit i nepotrebno dodatno zaduživanje, odnosno smanjenje tamošnje nacionalne proizvodnje. Prema tome, za očekivati je da će Jugoslavija "upravljati" svojom privrednom strukturom u najvećoj mogućoj mjeri. Dugoročnost tih mjera određena je obilnošću zapadne humanitarne pomoći i držanja plaća i mirovina pod nadzorom.

Utoliko će biti značajno promatrati, kako će se kretati javni rashodi i kakva će im biti struktura prihoda, odnosno kako će biti "komponiran" porezni sustav.

Treće: Vjerujem da Koštunićini i Đinđićevi stratezi neće napraviti kobnu grešku i ukinuti institucije planiranja razvoja, već da će im dati primjerenu ulogu u izgradnji tržišne privrede. Kako su nam "korijeni privrednog sistema" slični, to je za očekivati da će se promjene obavljati prvenstveno u financijskom sustavu. Polazeći od hrvatskog tranzicijskog iskustva, na tom planu mogu biti učinkovitiji od nas. Ono što očekujem jest da će vrlo brzo definirati svoju koncepciju i strategiju razvoja, te na tim osnovama, uvažavajući ograničenja procesa globalizacije, konstruirati primjereni privredni sistem. Ukoliko prouče iskustva Hrvatske vjerojatno će se internacionalizacija bankarskog sustava i prodajnih kanala sasvim drugačije odvijati, nego što je to bio slučaj u Hrvatskoj.

Najmekše i najveće susjedno tržište

Četvrto: Hrvatskoj državi se otvara jedno, do jučer zatvoreno, tržište čije su marke svojedobno prihvaćali tamošnji kupci. Bilo bi nužno da se u najkraćem vremenu obnove komunikacije, i da se "fleksibilno" dinamizira razmjena sa Jugoslavijom. Bilo bi tragično, ako nam se ponovi priča, koju smo imali, i još imamo(!), sa Bosnom i Hercegovinom. Susjedne zemlje, Hrvatska i Jugoslavija, koje imaju "zajedničku prošlost", dosadašnje privredne odnose trebaju identificirati kao komparativnu prednost. Procjenjujem, dakle, da bi promjena vlasti u Jugoslaviji mogla pozitivno djelovati na dinamiziranje privredne aktivnosti u Hrvatskoj.

Peto: Nije nemoguće zamisliti da će Zapad poticati ekonomsku integraciju u smislu stvaranja tvrtki na cjelokupnom balkanskom podneblju. Ne bi trebalo gubiti mogućnosti, koje su ostvarive u tom novom geoekonomskom okolišu.

Šesto: Resursi koje još ima Hrvatska, dovode je u poziciju da ih uključi u vlastiti i u razvoj šireg regionalnog prostora, što ne treba vezivati s političkim odnosima, koji se moraju rješavati na drugim osnovama. Stoga, kao građani i poduzetnici susjedne nam države, možemo samo pozdraviti tamošnje političke promjene, i vjerovati da će se demokratski procesi u Jugoslaviji ubrzati. Jer, po prirodi stvari i logici geoekonomije, najveću korist od Miloševićeva sloma morala bi imati - Hrvatska!

Autor: **Guste Santini**